

[2023] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ

ਪੀ.ਆਰ. ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਛੋਟ)

ਦਿੱਲੀ

ਬਨਾਮ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

(2023 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 614)

31 ਜਨਵਰੀ, 2023

[ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਅਤੇ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961: ਐੱਸ.ਐੱਸ. 2(15) ਅਤੇ 11(1) - ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ - ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ - ਅਧਿਕਾਰਤਤਾ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ 1921 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਆਮ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੀ ਇੱਕ ਛਪਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ - ਛੋਟ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ 2(15) ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ - ਕਿਹਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੁਕਮ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੱਖੀ ਗਈ: ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਟ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, 2 (15) ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮਾਂ ਛੋਟ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ, ਅਧੀਨ। 2 (15) ਜਾਂ ਐੱਸ. 11 ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ।

ਇੰਡੀਆ ਟਰੇਡ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਛੋਟ) 371 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. (ਡੋਲ) 333 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਐਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1461 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 614।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2023] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

2021 ਦੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ ਨੰਬਰ 161 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 16.11.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਜੇ.ਕੇ.ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੋਗੀ ਸਕਰੀਆ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਵਿਕਟਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਅਾ ਐਮ., ਰਵੀ ਲਮੇੜ, ਰਾਜ ਬਹਾਦਰ ਯਾਦਵ, ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਣੀਗ੍ਰਹੀ, ਚਿਨਮਈ ਚੰਦਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨਿਕਾ। ਬੈਂਜਾਮਿਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾ ਦੇਵੀ, ਪ੍ਰਸੇਨਜੀਤ ਸਰਕਾਰ, ਡੀ. ਮਹੇਸ਼ ਬਾਬੂ, ਗਣੇਸ਼ਨ ਸੁਬੀਅਨ, ਸ਼ਿਸ਼ੀਰ ਪਿਨਾਕੀ, ਧਨੇਸ਼ਵਰ ਗੁਡਾਪੱਲੀ, ਕਾਸੇਜੂ ਮਹੇਸ਼ ਚੈਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੱਲਿਕਾ ਦਾਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

1. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਿਸਟਰ ਡੀ. ਮਹੇਸ਼ ਬਾਬੂ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ [ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ] ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ।

2. ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮਾਲੀਆ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 1 ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਅਣਗੋਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ("ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ") ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਜ਼) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਪੀਲੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ" ਕਿਹਾ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਸਥਾ (ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਅਸੈਸੀ" ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਸੀ ਜੋ ਛੋਟੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮਦਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12ਏਏ ਅਤੇ 80 ਜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵੈਧ ਸਨ।

3. ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਮਹਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਆਮ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲ 1921 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1928 ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪੰ. ਗੋਪਾ ਬੰਸੂ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਈ ਜੋ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉੜੀਆ ਅਖਬਾਰ "ਸਮਾਜ" ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

1. ਮਿਤੀ 16.11.2021 ਆਈ.ਟੀ.ਏ ਨੰਬਰ 161/2021 ਵਿੱਚ

ਪੀ.ਆਰ. ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਮੁਕਤ) ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ [ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.]

ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇਟ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਏ.ਵਾਈ. ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1973-74 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(23ਸੀ)(iv) ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1990-91 ਤੋਂ 1992-93 ਤੱਕ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਲਾਜਪਤ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਮਹਿਤਾ ਵਿਦਿਆ ਭਵਨ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਟਰ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲਾਜਪਤ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਦਵਾਰਕਾ ਵਿੱਚ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਓਡੀਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗੋਪਾ ਬੰਧੂ ਮੈਡੀਕਲ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇਟ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਏ.ਵਾਈ. ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2010-11 ਅਤੇ 2011-12। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 2(15) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਛੇਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸੰਸਥਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4. ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਛੇਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਦੋਵੇਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5. ਮਾਲੀਆ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇਟ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਟ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਮੁਕਤ) 2 ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੀਆਈਟੀ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ 3 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਹੁਣ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਪਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਨ।

2. 371 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ (ਡੈਲ) 333

3. 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਐਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 1461

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2023] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

6. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਮਾਲੀਆ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7. ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਮਦਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਫਾਕਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਖੋਜ

8. ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 9,52,57,869/- ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ 2,16,50,901 ਦੀ ਸਰਪਲੱਸ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ.

9. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਨ, ਟਰੱਸਟਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (15) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਵਸਤੂਆਂ" ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:

"IV. ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ

267. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, "ਚਾਰੀ ਟੇਬਲ ਉਦੇਸ਼" (01.04.2009) ਦੀ ਬਦਲੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਈਟੀ ਐਕਟ.

ਪੀ.ਆਰ. ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਮੁਕਤ) ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ [ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.]

ਏ. ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਰਲ ਟੈਸਟ

ਏ.1. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ("ਸੈਂਸ, ਜਾਂ ਫੀਸ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ") ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

ਏ.2. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਬੰਧਤ ਟਰੱਸਟ, ਸੁਸਾਇਟੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ, ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ (i) ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜੀਪੀਯੂ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਆਬਜੈਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ("ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ..." 01.04.2016 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ); ਅਤੇ (ii) ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਰਸੀਦ, ਪਰਮਾਣਿਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (01.04.2009 ਤੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ; ਫਿਰ 01.04.2012 ਤੋਂ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ; ਅਤੇ ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਰਸੀਦਾਂ ਦਾ 20%, 01.04.2016 ਤੋਂ);

ਏ.3. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ (ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ) ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਚਾਰਜ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗਤ-ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨਾਮਾਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਨੂੰ "ਵਪਾਰ, ਵਣਜ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ "ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਪ੍ਰਤੀ "ਸੈਂਸ, ਜਾਂ ਫੀਸ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ" ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਵਣਜ, ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਏ.4. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(4ਏ) ਦੀ ਧਾਰਾ 2(15) ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2023] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜੀ.ਪੀ.ਯੂ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮਦਨ, ਲਾਭ ਜਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਜਾਂ ਲਾਭ, ਇਸਲਈ, ਇਤਫਾਕਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(4ਏ) ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 2(15) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 13(8), ਸੈਕਸ਼ਨ 10(23ਸੀ) ਦਾ ਸਤਾਰ੍ਹਵਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 143(3) (ਸਾਰੇ 01.04.2009 ਤੋਂ) ਦਾ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਯਾਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਟਰੱਸਟ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:

"257. ਇਹ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ' ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਜੀ.ਪੀ.ਯੂ ਚੈਰਿਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ।

258. ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, "ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਪਾਰ, ਵਣਜ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ", ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ। ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਰਸੀਦਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੈ,

ਪੀ.ਆਰ. ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਮੁਕਤ) ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ [ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.]

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ, ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਆਦਿ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

259. ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਫੀਸ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵਪਾਰ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਣਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ("ਦਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ") ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹੁਣ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੀ.ਪੀ.ਯੂ ਚੈਰਿਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ। . ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ। ਵਸਤੂ) ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਧਾਰਾ 2(15) ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (ii) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

11. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਟਰੇਡ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2023] 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (15) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (15) ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏ.ਓ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਏ.ਓ ਸੁਣਵਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(ਸਹਾਇਕ: ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਜੈਨ, ਐਲਸੀਆਰਏ)